

Met de vlinderwerkgroep naar Voorne's Duin.

Zaterdag 18 mei zijn we met de vlinderwerkgroep naar Voorne's Duin gegaan. Het is droog, maar daar is ook alles mee gezegd. Rond de middag komt er een waterig zonnetje door, maar lekker vlinderweer is anders. Toch gaan we vol goede moed op pad, want: "gaan we niet, dan weten we zeker dat we niets zien!" De duinen vormen een gebied om rust, ruimte en de weidse natuur te beleven. Het afwisselende duingebied bestaat uit uitgestrekte duinen, natte duinvalleien, moeras, stille duinmeertjes en bos. Door deze afwisseling is Voorne's Duin rijk aan veel soorten planten en bijzondere vogels.

We zijn gestart bij Bezoekerscentrum Tenellaplas, waar we in restaurant de Meidoorn eerst een kopje koffie drinken. Vandaar wandelen we langs de Tenellaplas die zijn naam dankt aan de Latijnse naam van een heel klein zeldzaam bloemetje dat op de oevers van deze plas groeit: teer guichelheil. Het plantje bloeit helaas nog niet, maar wel vinden we hier ontzettend veel verschillende soorten planten. De bodem is bedekt met hele tapijten van daslook, grootbloemig muur, boshyacint en lelietjes van dalen. Ook bloeien hier pinksterbloemen en look-zonder-look, waar de oranjetip haar eitjes op legt, tenminste, als de temperatuur wat hoger is dan vandaag. Naast de slanke sleutelbloem treffen we hier ook de zeldzame stengelloze sleutelbloem aan en één orchideetje dat net in bloei begint te komen, een brede orchis. Op de plas zien we meerkoeten met piepkleine jongen, kuifeenden en wilde eenden dobberen rond, de blauwe reiger vangt een visje. De merel en de fitis zingen het hoogste lied, een buizerd vliegt over. We zijn nauwelijks weg te slaan bij de Tenellaplas, maar er wacht ons nog een hele kluit van een wandeling, dus alle (vooruit), maar daar stopt het weer: we treffen een meidoornstruik die bijna in bloei staat, de zuurbes met mooie gele bloemtrosjes en de kardinaalsmuts waar nu al spinselnestjes van de stippelmot in te vinden zijn. De ossentong, dagkoekoeksbloem en zenegroen staan kleurrijk te bloeien, de zwartkop trekt de aandacht met zijn snelle melodieuze zang. Vervolgens komen we langs een vochtige duinvallei, de Gamandervallei, waar met mooi weer het bruin blauwtje rondvliegt, helaas vandaag niet. Maar met de bloeiende kleine valeriaan zijn wij ook zeer verguld, want dit is een zeldzame plant.

Door het bos, het domein van het bont zandogje, gaan we naar het Brede water, waar we rondom gaan wandelen. Maar eerst genieten van deze groene jungle met lianen van de kamperfoelie en een boomgedrocht, de open plekje waar plantjes als stinkende gouwe, zandhoornbloem, gewone ereprijs en hondstong hun plekje vinden en de vele wijngaardslakken. Op een schuin aflopende open plek groeien polletjes van het duinviooltje. Je ziet het aan het plantje niet af, maar duinviooltjes wortelen tot een meter diep in de grond. Bij droogte en hitte kunnen ze zo nog aan water komen. Ze kunnen ook goed tegen vorst. Duinviooltjes bloeien vaak twee keer, in voor- en najaar. De bloemen zijn in de herfst vaak wat kleiner. Duinviooltjes zijn het voornaamste voedsel van rupsen van parelmoervlinders. Dus zon, doe je best, misschien zien we nog een parelmoertje? Ze doet haar best, maar al dat vocht in de lucht levert slecht een waterig zonnetje op. Verderop langs het pad treffen we weer een ander natuurverschijnsel aan: de gewone morielje, een eetbare paddenstoel die in april en mei in de duinen te vinden is.

Vanuit de schaduw van het dichte bos stappen we ineens in het droge duinzand. Via het jachtpad gaan we langs jonge duinen begroeid met duindoorn richting de kust. Ook hier is op sommige plekken het kale duinzand begroeid met duinviooltjes, maar geen kleine parelmoervlinder te bekennen. De duinsalomonszegel en reigersbek groeien eveneens op het kale zand. In de lucht vliegen de aalscholvers over, op weg naar hun voedselgebied. Op verschillende plekken zien we schuursporen op dunne twijgen en krabsporen op de grond van een ree

Dan slaan we af en wandelen door het jonge bos. Normaliter zouden we hier citroenvlinder, dagpauwoog en kleine vos aan kunnen treffen, maar vandaag zit dat er niet in. Maar als de zon even doorkomt vliegen rond de bladeren van een loofboom verschillende dansmotjes of langsprietmotjes rond. De larven van het elzenhaantje hebben al flink geknabbeld aan de bladeren van de els. Al wandelend horen we de aalscholvers roepen, die hier vlak achter het ondoordringbare bos broeden. Nog even doorwandelen tot we ze zien! Ondertussen begint de maag te knorren en we foerageren bij een omgevallen

boom. We genieten van onze lunch en van het vogelgezag van pimpelmees, zwartkop, koolmees, bosrietzanger en... de nachtegaal!

Voldaan stappen we verder en bereiken het uitzichtpunt op het Brede Water links van ons en de Schapenwei rechts. Op en boven het Brede Water zien we aalscholvers, tafeleend, kuifeend, krakeend, grauwe gans, canadese gans en zwaluwen, ja, welke? Huiszwaluw en boerenzwaluw, na veel gespeur door de kijker zijn we er aan uit. Op de Schapenwei broedt de Kievit en de bergeend, we zien hier ook een niet te identificeren steltloper en de boomleeuwerik.

Tot de jaren twintig lag op de plek van het Brede Water strand. De nieuwe duinenrij sloot het strand van de zee af. Zo ontstond een vallei die meestal onder water staat: het Brede Water. De oevers van het Brede Water raakten in de loop der jaren begroeid met wilgen, elzen, eiken en meidoorns, met daar tussen lianen van hop (de waardplant van de gehakkelde aurelia) en kamperfoelie. Langs de vochtige, rustige en beschutte oevers vinden vogels een ideale gelegenheid om te broeden en voedsel te zoeken, in de brede rietzoom broeden grauwe ganzen en bruine kiekendieven. Sinds 1984 broeden er aalscholvers in de bomen aan het water. Zij halen hun voedsel uit zee en het Haringvliet. Door het plukken van takken voor de nesten en door hun uitwerpselen takelen de nestbomen langzamerhand af. Zo zijn aalscholvers in staat om het landschap een haal ander aanzien te geven.

We vervolgen onze weg door een open stuk waar Natuurmonumenten een aantal jaren geleden flink heeft ingegrepen om nieuwe duinvorming op gang te brengen. Ook hier veel duinviooltjes, dus weer een kans om de kleine parelmoervlinder te spotten? Nee dus, we moeten genoeg nemen met een drietal Sint Jakobsvlinders, een overdag vliegend nachtvlindertje waarvan de geel-zwart gestreepte rups zich voedt met jakobskruiskruid. Vochtige en natte duinvalleien en kleine duinmeertjes zijn hier ontstaan. En dat brengt weer andere diersoorten met zich mee, waaronder ook libellen. Maar ook die vliegen vandaag niet. Wel genieten we van het lied van de grasmus en overscherende gierzwaluwen. In de topjes van het struikgewas zien we roodbosttapuit, rietgors en kneu. Vervolgens betreden we een al wat oudere vochtige duinvallei, waar over een paar weken de orchideeën welig tieren en ook teer guichelheil (*Anagallis tenella*). Ook dit is een plek waar vlinders graag vertoeven.

Door het al wat oudere bos in de binnenduinen wandelen we weer langs het Brede Water terug. Hier groeien monumenten van zwarte dennen. Nog even een uitzichtpunt beklimmen, ook daar is het heerlijk toeven op het bankje. We zien hier zowaar een lepelaar, die aan het foerageren is. Een buizerd vliegt over op zoek naar een prooi. Na een korte pauze dalen we weer af naar het pad, waar statige rode beuken hun bladerdek uitspreiden, we zitten hier tegen landgoed Strypemonde aan. Hier vinden we het bosviooltje. Enkelen van ons zien ook nog een reebok staan. Dan komen we weer bij het jachtpad uit, waar een ooievaar overvliegt. Na de lus rondom het Brede Water te hebben gesloten gaan we weer richting ons uitgangpunt. Via een kruip-door-sluip-door paadje en het Locomotiefpad (gevlekte aronskelk) bereiken we bezoekerscentrum Tenellaplas, waar we de heemtuin nog even bekijken. Hier staan al enkele orchideeënsoorten in bloei: het soldaatje, de keverorchis en de brede orchis. De zon begint nu aardig door te komen en zowaar: we zien hier toch nog vlinders! Het klein geaderd witje, 3 oranjetipjes, het bont zandoogje en de citroenvlinder worden genoteerd! Dat is dan de kroon op deze mooie wandeling! Want hoewel we weinig vlinders zagen hebben we toch erg genoten van deze dag in het Voorne's Duin.

Fia Grootzwagers